

ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розділ II. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

2.1. ПИТАННЯ ВІДВОДУ/САМОВІДВОДУ

2.2. ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ, ПЛАНУВАННЯ СУДОВИХ ЗАСІДАНЬ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ ПО СПРАВІ

2.3. ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

2.4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

2.5. ПОНОВЛЕННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ

Розділ III. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

3.1. РОЗГЛЯД СПОРІВ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ З КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

3.2. РОЗГЛЯД СПОРІВ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

Розділ IV. РОБОТА СУДУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ (ВОЄННИЙ СТАН, ЗАМІНУВАННЯ, КАРАНТИН, ТОЩО)

ПРЕАМБУЛА

Метою запровадження Правил є сприяння належному плануванню та організації розгляду справ, ефективному використанню ресурсів, процесуальній економії та запровадженню транспарентності правосуддя.

Необхідними передумовами ефективного судочинства є добросовісна реалізація учасниками справи процесуальних прав (недопущення зловживання цими правами), добросовісне виконання встановлених законом обов'язків, дотримання всіма суб'єктами судового провадження етичних норм.

Прагнучи підвищити ефективність здійснення господарського судочинства, забезпечити розгляд справ у розумні строки та запровадити єдині підходи до вирішення спорів в дусі поваги до принципу верховенства права, недопущення зловживання правами, суд вважає за необхідне визначити спільні правила реалізації прав та обов'язків учасників господарського процесу в тій частині, в якій вони прямо не врегульовані законом.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ці Правила розроблені на підставі статей 1, 3, 55, 131-1, 131-2 Конституції України, статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Рекомендацій CM/Rec (2010) № 12 Комітету Міністрів Ради Європи від 17 листопада 2010 року щодо суддів та виходять з принципу верховенства права і відповідають господарському процесуальному законодавству України, де всі процесуальні аспекти регулюються Господарським процесуальним кодексом України, Кодексом України з процедур банкрутства, відповідно до яких суд вирішує справи, запроваджуючи єдині стандарти вирішення процесуальних питань, які оформлюються ухвалами і зазвичай приймаються із застосуванням суддівського розсуду.

Розгляд справ у суді проводиться усно і відкрито, крім випадків, передбачених Господарським процесуальним кодексом України.

Будь-яка особа має право бути присутньою у відкритому судовому засіданні.

Особи, присутні в залі під час судового засідання, можуть робити записи процесу письмово, проводити фотозйомку, відео- та аудіозапис з використанням портативних відео- та аудіотехнічних засобів без отримання окремого дозволу суду, але з урахуванням положень чинного законодавства, якими визначено, що фізична особа може бути знята на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку лише за її згодою. Під час фіксації процесу особи, що її здійснюють, не мають права заважати своїми діями учасникам судового процесу та суду.

Кількість відвідувачів у залі судового засідання не може перевищувати кількості місць, передбачених для сидіння. У разі можливості, за розпорядженням головуючого судді можуть бути організовані додаткові місця для бажаючих бути присутніми у судовому засіданні.

З метою забезпечення громадського порядку під час судового засідання, безпеки учасників процесу і охорони приміщення та майна суду, відвідувачі суду зобов'язані мати з собою документи, що посвідчують особу і пред'являти їх на вимогу співробітників судової охорони, судових розпорядників або співробітників, які виконують їх

функції.

За наявності завчасно поданого обґрунтованого клопотання і технічної можливості суд може ухвалити рішення про трансляцію судового засідання в мережі Інтернет.

При цьому, офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, передбаченому ГПК України.

До залу судового засідання представники медіа та особи, які бажають бути присутніми в судовому засіданні допускаються відповідно до кількості наявних вільних місць для їх розташування та розміщення фото-, відеотехніки, що не є портативною.

Головуючий суддя визначає місце в залі судового засідання, де може розташовуватись великогабаритна фото- та відеознімальна техніка.

У разі недостатності місць в зал судового засідання спочатку допускаються представники медіа, які раніше подали до пресслужби суду звернення про бажання відвідати судові засідання. При цьому, перевага при вирішенні питання розміщення надається представникам загальнодержавних медіа.

Фото-, відеоапаратура має бути налаштована таким чином, щоб вона не могла фіксувати документи та записи учасників судового засідання, не створювала гучних звуків, яскравих спалахів або інших перешкод судовому розгляду.

Під час судового засідання, з моменту його відкриття і до оголошення завершеним, забороняється входити до залу судового засідання, виходити з нього, переміщатись по залу, розмовляти. Телефони мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим.

Учасники процесу дають пояснення, роблять заяви, висловлюють думки, заперечення тощо на пропозицію або з дозволу головуючого судді.

Особи, які не є учасниками справи, але перебувають у залі судового засідання, такі як представники медіа, громадськості (вільні слухачі), не мають права давати пояснення по справі, ставити питання або висловлювати особисті думки, та такі особи повинні обмежуватись лише сприйняттям інформації, яка надається під час судового засідання.

За порушення розпоряджень головуючого в засіданні судді або порядку в залі судового засідання, або прояв неповаги до суду суд застосовує заходи процесуального примусу у вигляді попередження,

видалення із залу судового засідання. Особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності.

Розділ II. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

2.1. ПИТАННЯ ВІДВОДУ/САМОВІДВОДУ

У розумінні пункту 5 частини 1 статті 35 Господарського процесуального кодексу України не можуть визнаватись «іншими обставинами, що викликають сумнів в неупередженості або об'єктивності судді» самі по собі наступні ситуації:

- застосування судом заходів процесуального примусу з дотриманням процедури, визначеної законом;
- віросповідання, національність, етнічне чи соціальне походження, стать, вік, освіта, трудовий стаж, членство в громадських, спортивних або благодійних організаціях, майновий стан і сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, ухвалені раніше судові рішення в інших справах, окрема думка в інших справах або висловлена суддею публічно думка щодо того чи іншого юридичного питання;
- розгляд в минулому суддею справи, в якій брали участь ті самі сторони та/або іншого спору, який виник з суміжних, пов'язаних або інших правовідносин, якщо це рішення не було скасовано;
- факт укладення суддею депозитного/кредитного договору, договорів про відкриття та обслуговування рахунків тощо з фінансовою установою, яка є стороною спору, переданого на розгляд цього судді, окрім випадків, коли умови укладених договорів суттєво відрізняються від стандартних умов договорів цього виду, що пропонуються банком;
- та обставина, що представником сторони/третьої особи є у минулому однокласник/однокурсник, сусід, колишній колега судді і т. п., окрім випадків, коли наявні факти, що свідчать про близькі/тісні взаємовідносини судді з цією особою, а також коли сам суддя заявляє про неможливість у зв'язку із цим об'єктивного розгляду цієї справи;
- факт подання особою, яка бере участь у справі, скарги на дії судді, крім

випадків, коли сам суддя заявляє про неможливість у зв'язку із цим об'єктивного розгляду цієї справи;

- наявність зареєстрованої заяви про вчинення суддею злочину - до офіційного повідомлення судді про підозру у вчиненні злочину;
- участь у судовому процесі адвоката/представника з адвокатського об'єднання, в складі якого суддя раніше здійснював адвокатську діяльність; адвоката/представника, з яким суддя раніше здійснював викладацьку, наукову діяльність; адвоката/представника, який раніше обіймав посаду судді в тому ж адміністративному окрузі, де знаходиться суд, що розглянув справу, якщо з моменту спільної роботи/діяльності сплинуло більше одного року та відсутні інші факти, що свідчать про близькі/тісні взаємовідносини судді з цією особою;
- перебування сторони/третьої особи або їхніх представників в списку друзів судді у соціальних мережах;
- факт задоволення клопотання однієї із сторін, якщо інша сторона заперечувала проти задоволення такого клопотання, так само як і факт відхилення клопотання, якщо на цьому наполягала інша сторона.

Вирішуючи питання щодо обґрунтованості заявленого відводу, суддя/суд може керуватись принципом “чим більше часу минуло з моменту події, яка, як стверджується, служить підставою для припущення про наявність у судді упередженості, тим менш вагомими є аргументи проти кандидатури конкретного судді”.

2.2. ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ, ПЛАНУВАННЯ СУДОВИХ ЗАСІДАНЬ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ ПО СПРАВІ

Процесуальні звернення до суду повинні відповідати:

- вимогам процесуального законодавства та оформлені з врахуванням вимог ДСТУ – 4163: 2020 щодо гарнітури – Times New Roman, шрифту 14; інтервалу 1 – 1,5; полів відступу: ліве 30, праве 10, верхнє та нижнє 20;
- документи мають бути надруковані чорною фарбою насиченого відтінку на білому фоні, аркуші пронумеровані, якщо їх більше одного;
- текст має бути викладений діловою мовою з дотриманням етичних

норм ділового спілкування;

- назва документу повинна відповідати процесуальній дії;
- у верхньому правому куті звернення має міститися повне найменування учасників справи із зазначенням актуальних юридичної та фактичної адреси, електронної пошти, номерів телефонів, факсів, наявних застосунків-месенджерів. Там же має бути вказано, від якої особи подається звернення.

Документи, що подаються до суду в електронній формі, мають бути підписаними КЕП.

У виключних випадках (форс-мажорні обставини) допускається направлення до суду невідкладних клопотань електронною поштою із зазначенням теми, в якій обов'язково вказується номер справи, дата та час розгляду. Клопотання має містити зобов'язання надати протягом доби його підтвердження з належною ідентифікацією заявника.

У випадку звернення до суду представника або фізичної особи-учасника справи з клопотанням про проведення судового засідання в режимі відеоконференції до клопотання в обов'язковому порядку додаються копії документів, що ідентифікують особу (паспорт) та підтверджують право на представництво.

Якщо звернення до суду представника здійснюється через адвоката, якому доручено представництво інтересів клієнта в суді, адвокат додає до апеляційної скарги/заяви/клопотання повідомлення про дні та час, на які у нього вже заплановані судові засідання протягом строку, визначеного законом для розгляду справи або апеляційної скарги. При наступних призначеннях судових засідань адвокат, також, повідомляє суддю-доповідача у справі про свою планову зайнятість в інших судових засіданнях. Суд, за можливості, враховує зайнятість адвокатів та призначає розгляд справи в дату, узгоджену всіма учасниками процесу, в межах процесуальних строків розгляду справи. За відсутності згоди учасників процесу дату визначає суд.

У тому разі, якщо судом дата і час слухання були призначені без узгодження зі сторонами, сторони після надходження судового виклику мають право невідкладно просити змінити дату слухання з наданням документальних обґрунтувань. Такі клопотання розглядаються першочергово і, у випадку їх обґрунтованості, можуть мати наслідком зміну дати розгляду справи/апеляційної скарги.

Для забезпечення гласності судового процесу, змагальності сторін

та диспозитивності господарського судочинства суд повинен керуватись принципом належної обачності. Визначаючи подальший рух справи, суд, зокрема, має перевірити:

- наявність належних доказів на підтвердження інформованості сторін про дату, час та місце слухання справи та пересвідчитись, чи можна вважати, що вони відмовилися від свого права виступати в суді;
- чи буде забезпечена стороні можливість нового змагального слухання, як тільки сторона дізнається про винесене у її відсутність судове рішення.

Вирішуючи клопотання сторони про відкладення розгляду справи з мотивів відсутності адвоката і потреби в кваліфікованій юридичній допомозі під час судового засідання, суд враховує такі обставини як значимість результату розгляду спору для сторони, складність відповідного закону, можливість кваліфікованого самопредставництва, добросовісність поведінки заявника клопотання та відсутність ознак зловживання процесуальними правами (наприклад, скільки було клопотань про відкладення, надуманих відводів тощо, наявності інших обставин, які у порівнянні зі звичайним перебігом справи свідчать про намагання сторони будь-що перешкодити подальшому руху справи).

Суд викликає або повідомляє сторін та їх представників про судові засідання шляхом надсилання відповідної ухвали та її розміщення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Адвокати, нотаріуси, державні та приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, органи державної влади та інші державні органи, органи місцевого самоврядування, інші юридичні особи реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами в обов'язковому порядку.

Інші особи реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, в добровільному порядку.

Якщо реєстрація електронного кабінету в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, суперечить релігійним переконанням особи, яка зобов'язана його зареєструвати у відповідності до Господарського процесуального кодексу України, передбачені цим Кодексом процесуальні наслідки звернення до суду такою особою без

реєстрації електронного кабінету у вигляді залишення її документа без руху, його повернення або залишення без розгляду не застосовуються за умови, що особа заявила про такі обставини одночасно із поданням відповідного документа шляхом подання окремої обґрунтованої письмової заяви.

Особі, яка зареєструвала електронний кабінет в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, суд вручає будь-які документи у справах, в яких така особа бере участь, виключно в електронній формі, шляхом їх направлення до електронного кабінету такої особи, що не позбавляє її права отримати копію судового рішення у паперовій формі за окремою заявою.

Реєстрація в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, не позбавляє права на подання документів до суду в паперовій формі.

Крім того, учасники справи можуть повідомлятися про судові засідання телефонограмою, телеграмою, засобами факсимільного зв'язку, електронною поштою за умови фіксації повідомлення або виклику.

За наявності технічної можливості, повідомлення про призначення справи до розгляду та про дату, час і місце проведення судового засідання чи проведення відповідної процесуальної дії може здійснюватися судом з використанням засобів мобільного зв'язку, які забезпечують фіксацію повідомлення або виклику, шляхом надсилання такому учаснику справи текстових повідомлень із зазначенням веб-адреси відповідної ухвали в Єдиному державному реєстрі судових рішень, у порядку, визначеному Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему та/або положеннями, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів).

Якщо ухвала з судовим викликом або повідомленням надіслана судом електронною поштою, телефонограмою, факсом, телефаксом чи за допомогою застосунку – месенджера, цей учасник справи має невідкладно підтвердити суду факт отримання судового виклику або повідомлення, що записується, роздруковується та приєднується до матеріалів справи.

Також, належним повідомленням вважатиметься направлення

судового виклику та повідомлення електронними засобами, повідомленими учасником справи, щодо яких наявний статус «Доставлено».

Суд може доручити учаснику справи, за його згодою, надіслати іншим учасникам справи судовий виклик та повідомлення поштовим відправленням з наданням суду оригіналів доказів вручення не пізніше дня судового засідання, на яке направлявся відповідний виклик.

Учасники справи, які не були присутні в судовому засіданні, мають з розумним проміжком часу цікавитись ходом розгляду справи.

Ухвалюючи рішення про призначення судового засідання, суд, за потреби, може встановити, яка сторона повинна виконати ту чи іншу процесуальну дію, та визначити строк на виконання цієї дії.

Суд вживає організаційних заходів для своєчасного повідомлення сторін про неможливість проведення судового розгляду у призначений час.

Суд вживає організаційних заходів для забезпечення ознайомлення з матеріалами справи учасників провадження в день подачі відповідного клопотання, проте, за відсутності такої можливості, час для ознайомлення узгоджується з представником сторони, яка подала відповідне клопотання.

2.3. ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Не може бути визнано само по собі поважною причиною і не має наслідком безумовне відкладення розгляду справи або оголошення перерви у розгляді справи:

- участь учасника справи у розгляді іншої справи, що проводиться у цьому самому або іншому суді, в тому числі суді вищої інстанції, яке було призначено або заплановано після призначення слухання у цій справі;
- стан здоров'я, не підтверджений відповідними медичними довідками (лікарняним), крім випадків, коли з наданого медичного документу прямо вбачається протипоказання проти участі в судовому засіданні та/або коли медичне втручання призначене на час судового засідання;

так само подання клопотання про відкладення слухання справи за станом здоров'я без обґрунтування щодо неможливості прибуття в судове засідання з причин хвороби та неможливості проведення судового засідання за відсутності учасника та/або його представника.

- термінові або серйозні сімейні, або інші обставини, якщо до клопотання не долучено відповідне підтвердження, або документи, з яких вбачається, що ці сімейні, або інші обставини є терміновими, або з яких випливає серйозний характер ситуації, що не може бути вирішена в інший час;
- щорічна відпустка або відрядження представника/сторони, якщо наказ про відпустку (відрядження) було видано після дати призначення судового засідання (після дати повідомлення сторони (її представника) про дату судового засідання);
- заміна, за ініціативою сторони, представника за короткий проміжок часу до дати призначеного слухання та/або не передача новому представнику всіх матеріалів, необхідних для здійснення представництва;
- необхідність ознайомлення з матеріалами справи, якщо у сторони була об'єктивна можливість до початку судового засідання (до дати судового засідання), однак, сторона нею не скористалася без поважних причин;
- неможливість участі у судовому засіданні одного з представників сторони у справі, якщо представників/адвокатів декілька;
- подання стороною (учасником справи) до суду нових доказів поза межами визначених процесуальним законом строків, напередодні або в день судового засідання, без належного обґрунтування вагомих поважних причин;
- подання до суду нових заяв (клопотань) з процесуальних питань або заяв по суті справи із направленням копій іншій стороні напередодні судового засідання, тобто, у строк, що позбавив іншу сторону можливості завчасно отримати та ознайомитись із вказаними заявами та надати свої пояснення/заперечення/міркування з їх приводу. В такому випадку суд має право залишити без розгляду або повернути заяву/клопотання як такі, що подані з явним зловживанням процесуальними правами;
- неможливість надання нового доказу, про який сторона у судовому засіданні не заявляла і про витребування (забезпечення) якого не

заявляла клопотання.

Сторона, яка наполягає на відкладенні справи за обставинами, зазначеними в цьому розділі, доводить виключність та непоборність для неї вказаних обставин та надає докази вжиття всіх розумних заходів для запобігання відкладення судового засідання.

Крім того, судовий розгляд може бути відкладено на розумний строк за наявності спільного клопотання сторін у справі для врегулювання спору у позасудовий спосіб.

2.4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

Обов'язок доказування та подання доказів покладається на сторони.

Суд може витребувати докази на підставі обґрунтованого клопотання сторони, у разі якщо сторона об'єктивно не має можливості їх надати суду, або якщо у суду виникають сумніви у добросовісному здійсненні учасниками справи їхніх процесуальних прав або виконанні обов'язків щодо доказів.

Суд має право користуватись даними з державних реєстрів, доступ до яких є відкритим або наданий суду, зокрема, з Єдиного державного реєстру судових рішень, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Державного реєстру обтяжень рухомого майна, Автоматизованої системи виконавчого провадження тощо.

Якщо дослідження обставин, які входять до предмету доказування по справі, потребує спеціальних знань, кожен з учасників справи має право самостійно замовити та надати до суду висновок експерта.

Спростування висновку експерта, наданого до суду, здійснюється учасниками справи, які заперечують проти змісту такого висновку, зокрема, шляхом замовлення та надання до суду рецензії на експертний висновок та/або іншого висновку судового експерта з того ж самого питання (питань), які були предметом оспорюваного експертного дослідження.

Клопотання сторони про призначення судом експертизи та

зупинення провадження у справі підлягає до задоволення в тому випадку, якщо кожна із сторін у справі надала експертний висновок і надані експертні висновки суперечать один одному, проте, за умови, що остаточний висновок експертизи має суттєве значення для правильного вирішення спору.

Якщо сторона справи в першій заяві по суті справи, що подається до суду, ставить запитання іншій стороні, остання зобов'язана надати вичерпну відповідь окремо на кожне запитання по суті, окрім випадків існування підстав для відмови від надання відповіді на поставлені запитання.

У випадку невиконання стороною, якій поставлені запитання, її обов'язку надати вичерпну відповідь окремо на кожне запитання по суті та за відсутності обґрунтованої відмови, суд надає оцінку цій обставині в судовому рішенні по суті справи.

Особа, яка вважає, що суд першої інстанції безпідставно не прийняв надані нею докази, має право подати клопотання про долучення цих доказів разом з апеляційною скаргою або з відзивом на неї. Якщо клопотання не було подано разом з апеляційною скаргою та/або було подано після спливу строку на подання відзиву на апеляційну скаргу, воно разом з доказами повертається заявникові без розгляду. При цьому, копія відповідного клопотання разом з додатками залишається в матеріалах справи.

Особа, яка не брала участі у розгляді справи в суді першої інстанції з поважних причин (не була належним чином повідомлена про судові засідання, не була залучена до участі у справі, в якій прийнято рішення щодо її прав та обов'язків тощо) зобов'язана подати клопотання про долучення доказів разом з апеляційною скаргою. Якщо клопотання не було подано разом з апеляційною скаргою, то в подальшому воно разом з доказами повертається заявникові без долучення до матеріалів справи. При цьому, копія відповідного клопотання разом з додатками залишається в матеріалах справи.

У разі якщо сторона позбавлена можливості подати докази разом з апеляційною скаргою або відзивом на апеляційну скаргу, вона зобов'язана вказати про це в апеляційній скарзі або відзиві з наданням доказів такої неможливості.

2.5. ПОНОВЛЕННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ

Вирішуючи питання про поновлення або продовження процесуальних строків суд враховує:

- обізнаність сторони про наявність справи в суді, ухвалення судового рішення;
- присутність в судовому засіданні, в якому оголошено рішення, сторони, яка його оскаржує;
- добросовісність (відсутність ознак зловживання процесуальними правами) сторони/представника в процесі.

Ухилення сторони від отримання повного тексту судового рішення в тому випадку, якщо представник сторони був присутній при оголошенні рішення (знав про час розгляду його справи та/або про ухвалення рішення), не є поважною причиною для поновлення пропущеного строку на оскарження такого рішення.

Розділ III. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Судовий розгляд справ відбувається згідно заздалегідь сформованого графіку розгляду справ. Ознайомитись із списком справ, призначених до розгляду, можливо на сайті суду.

Учасникам справи, які беруть участь у розгляді справ безпосередньо в залі судового засідання, необхідно прибувати в судові засідання завчасно до призначеного часу для перевірки явки учасників і встановлення їх осіб секретарем судового засідання, з урахуванням правил допуску до приміщення суду.

Таке ж правило розповсюджується на учасників справи, які беруть участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції з приміщення іншого суду.

Учасники справи, які беруть участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції за допомогою власних технічних засобів та несуть ризики технічної неможливості участі, переривання зв'язку тощо, мають

завчасно перевірити справність власних технічних засобів, наявність зв'язку, вчасно зареєструватись на відповідній платформі для участі у відеоконференції та вийти на зв'язок із секретарем судового засідання.

Клопотання про проведення судового засідання в режимі відеоконференції подається до суду не пізніше, ніж за 5 днів до судового засідання, разом з копіями (оригіналами) документів, що підтверджують право на представництво, повноваження представника та дозволяють ідентифікувати його особу.

Клопотання про розгляд справи в режимі відеоконференції з приміщення іншого суду задовольняється за наявності технічної можливості, зокрема, бронювання залу судового засідання з відповідним обладнанням та забезпечення участі відповідального працівника іншого суду в перевірці явки учасників відеоконференції, встановленні їх осіб та повноважень.

Клопотання про долучення документів до матеріалів справи з належно завіреними додатками учасники справ, які беруть участь у судових засіданнях в режимі відеоконференції, зобов'язані вручити суду та іншим учасникам справи не пізніше 5 днів до дня судового засідання.

Допускається надсилання в електронному вигляді скан-копій завірених документів з використанням КЕП. Електронна копія письмового доказу не вважається електронним доказом.

Якщо у суду виникне необхідність додатково вивчити оригінали цих документів, суд може зобов'язати сторону надати їх в судовому засіданні безпосередньо суду, змінивши формат судового засідання з режиму відеоконференції на очний.

Учасники відеоконференцій, які беруть участь у судовому засіданні за допомогою власних технічних засобів поза межами приміщення суду, зобов'язані використовувати приміщення чи місце, де виключені сторонні звуки, шуми, рухи, достатньо освітлене, без будь-яких світлових ефектів, дотримуватись ділового стилю одягу та ділового етикету.

З метою ефективного використання ресурсів, дотримання графіку розгляду справ у судовому засіданні встановлюється регламент його проведення.

Головуючий суддя, з додержанням встановленої процесуальним законом сукупності та послідовності дій, пропонує учасникам справи порядок та послідовність розгляду справи, часовий регламент та черговість для виступів по суті спору та /або з процесуальних питань.

Учасники справи можуть лаконічно і по суті висловитись з приводу запропонованого регламенту, внести свої пропозиції.

Регламент проведення судового засідання затверджується судом.

Головуючий суддя в межах своїх повноважень керує ходом судового засідання, слідкує за додержанням його регламенту, усуваючи із судового розгляду все, що не має істотного значення для вирішення справи. З метою забезпечення повного, всебічного та об'єктивного з'ясування обставин справи і дотримання прав учасників процесу, головуєчий суддя може змінити регламент розгляду справи, та за наявності певних, вагомих обставин – суд може прийняти рішення про повернення до попередньої стадії судового розгляду для вчинення тих чи інших процесуальних дій, які можуть бути реалізовані на певній стадії провадження.

Сторони мають право викласти письмово виступи в судових дебатах і під час засідання заявити клопотання про долучення цих виступів до матеріалів справи.

3.1. РОЗГЛЯД СПОРІВ, ЩО ВИНИКАЮТЬ З КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Сторонами у корпоративних спорах є:

- учасники (засновники, акціонери, члени) юридичної особи, у тому числі такі, що вибули, права яких порушені у зв'язку із набуттям, здійсненням та припиненням їхніх корпоративних прав й інтересів;
- юридична особа, в якій учасники (засновники, акціонери, члени) реалізують свої корпоративні права.

Не вимагається залучення у корпоративних спорах інших учасників (акціонерів) товариства, у разі якщо результат вирішення спору залежить лише від факту встановлення судом наявності та ступеня порушеного корпоративного права позивача (позивачів) – учасника (учасників) юридичної особи.

Не вимагається залучення державного реєстратора у корпоративних спорах у разі, якщо позовна вимога про скасування реєстраційної дії щодо внесення змін до відомостей про юридичну особу

заявляється як похідна від спору, що виник з таких відносин.

Суд може залучити до участі у справі інших учасників (акціонерів) товариства та третіх осіб у випадку, якщо вирішення корпоративного спору вплине на права та обов'язки таких осіб та це буде мати істотне значення для правильного вирішення справи.

До позовної заяви, яка виникає із корпоративних правовідносин, позивач має долучити належним чином засвідчені копії:

- рішень загальних зборів юридичних осіб, які оскаржуються;
- статуту юридичної особи у редакції, яка діяла на момент вчинення оскаржуваних рішень;
- докази на підтвердження наявності в особи права власності на частки/акції у статутному капіталі юридичної особи, рішення якої оскаржуються;
- інші докази, які необхідні для повного та всебічного розгляду спору.

У випадку неможливості самотійно надати відповідні докази позивач разом із позовом у порядку, встановленому вимогами ст.ст. 80, 81 ГПК України, має заявити клопотання про витребування таких доказів судом.

У випадку наявності обставин недобросовісного здійснення учасниками справи своїх процесуальних прав та виконанні обов'язків щодо подачі доказів, суд має право на підставі ч. 4 ст. 74 ГПК України витребувати:

- матеріали реєстраційної справи юридичної особи;
- рішення загальних зборів, які є предметом оскарження у відповідному спорі;
- інші відомості щодо юридичної особи, які необхідні для повного та всебічного розгляду спору.

Сторони під час подачі клопотання про вжиття заходів забезпечення позову у спорі, що виник із корпоративних відносин, а суд під час розгляду відповідного клопотання, мають враховувати спеціальні особливості щодо застосування заходів забезпечення позову у таких правовідносинах. До цих особливостей належать:

- перелік заходів, за допомогою яких не може здійснюватися забезпечення позову у спорах, що виникають з корпоративних відносин (частина 5 статті 137 ГПК України);
- спосіб забезпечення позову, встановлений лише для зазначеної категорії спорів, згідно з частиною 9 статті 137 ГПК України;

- заходи забезпечення позову, які не повинні порушувати права інших акціонерів (учасників) господарського товариства у відповідності до частини 10 статті 137 ГПК України.

Вказані положення слід враховувати для забезпечення балансу інтересів усіх учасників процесу та збереження ефективності правового механізму вирішення корпоративних спорів.

У випадку задоволення в корпоративному спорі похідної позовної вимоги про скасування реєстраційних дій про внесення змін до відомостей про юридичну особу, рішення суду згідно вимог ч. 8 ст. 242 ГПК України направляється відповідним органам державної реєстрації для негайного виконання.

3.2. РОЗГЛЯД СПОРІВ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

При розгляді справ про банкрутство (неплатоспроможність) необхідно розділяти сторін в справі про банкрутство (неплатоспроможність) та учасників у справі про банкрутство (неплатоспроможність).

Сторони у справі про банкрутство (неплатоспроможність) – конкурсні кредитори (голова комітету кредиторів), забезпечені кредитори, боржник (банкрут).

Учасники у справі про банкрутство (неплатоспроможність) - сторони, арбітражний керуючий, державний орган з питань банкрутства, інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір, а також у випадках, передбачених цим Кодексом, Фонд державного майна України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника.

Спори, стороною в яких є боржник, розглядаються господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (неплатоспроможність).

В межах цієї справи господарський суд вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник; спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна; спори про визнання недійсними результатів аукціону; спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених боржником; спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості відповідно; спори про відшкодування шкоди та/або збитків, завданих боржнику; спори про стягнення заробітної плати; спори про поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника; спори щодо інших вимог до боржника.

Господарський суд має право за клопотанням сторін або учасників справи чи за своєю ініціативою вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів.

Господарський суд за клопотанням розпорядника майна, кредиторів або з власної ініціативи може заборонити боржнику вчиняти без згоди розпорядника майна правочини, а також зобов'язати боржника передати цінні папери, майно, інші цінності на зберігання третім особам, вчинити чи утриматися від вчинення певних дій або вжити інших заходів для збереження майна боржника та забезпечення вимог кредиторів (у тому числі шляхом позбавлення боржника права розпорядження його майном або цінними паперами без згоди розпорядника майна або суду, який розглядає справу про банкрутство; накладення арешту на конкретне рухоме чи нерухоме майно боржника), про що виноситься ухвала.

У процедурі розпорядження майном за клопотанням розпорядника майна, сторін або інших учасників справи про банкрутство, що містить підтвержені відомості про перешкоджання керівником або органом управління боржника виконанню повноважень розпорядника майна, невжиття заходів щодо забезпечення збереження майна боржника, а також про вчинення ними дій, що порушують права та законні інтереси боржника або кредиторів, господарський суд має право припинити повноваження керівника або органу управління боржника та покласти виконання його обов'язків на розпорядника майна.

Розділ IV. РОБОТА СУДУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ (ВОЄННИЙ СТАН, ЗАМІНУВАННЯ, КАРАНТИН, ТОЩО)

Під надзвичайною ситуацією у даних Правилах розуміється обстановка на території регіону чи суду, яка характеризується порушенням нормальних умов функціонування підприємств, установ, організацій, життєдіяльності населення, учасників судового розгляду у зв'язку із аварією, техногенною катастрофою, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, неможливості здійснення судочинства.

В умовах карантину суд продовжує здійснювати судочинство в порядку, визначеному процесуальним законом. Однак, учасники судового розгляду зобов'язані дотримуватись карантинних заходів, таких як використання захисних масок, дотримання дистанції, порядку самоізоляції при наявності ознак захворювання та інше.

В умовах воєнного стану суд продовжує здійснювати судочинство в порядку, визначеному процесуальним законом.

Однак, у разі оголошення повітряної тривоги, загрози ракетних ударів, надходження повідомлення про замінування будівлі суду, тощо - робота суду зупиняється. Учасники судових засідань мають залишити приміщення суду і перейти в укриття.

Після завершення зазначених обставин (оголошення про відбій повітряної тривоги, завершення перевірок щодо повідомлення про замінування), робота суду відновлюється. Судовий розгляд може бути продовжений зі стадії, на якій він був зупинений, або оголошується перерва на цій стадії і призначається наступна дата судового засідання.